

Abonnement pour un an:

250 piastres

Edition spéciale 500 piastres

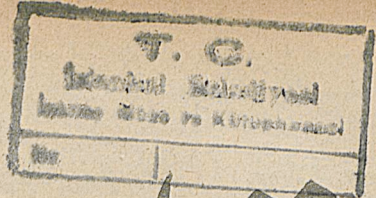
Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865

XXème ANNÉE

1 Avril 1925—No 177

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

اوتمان: سنہ لکھی [۲۴ نسخہ]

داخل ایچون ۰۲ خارج ایچون
۲ ۱/۴ اعلا کاغذایی ۰ ایرادر .

ادارہ خانہ سی

جفال اوغاندہ « اجتهاد ٹھوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمینچی سنہ

نومرو ۱۷۷ - ۱ نیسان ۱۹۲۵

سیاست و اقتصاد

۸

یوسف بك (بروسه) تورك اوجاغنده ايراد ايتديكي
نطقده كوزل وبالخاصه مفيد شيلر سويله يور .
دورمرك مديتي يورويشسه « اياق اويدورماق »
مجبوريتنده يز . دييور . لافله بيوك اولاماز ، في الحقيقه
بيوك اولماق سايه سنده بيوك اولاييليرز ديمك ايسته يوروم
خاطر مه غالبا (سعدى) نك وياخود (حافظ) ك
تكيه برجاى بزرگاى نتوان زد بكناف
مكر اسباب بزرگى همه آماد كنى .
ييتنى كتيير يور .

ملتجلك و خلقجلىق عنوانى مقاله سى ، (يكي كون)
ده انتشار ايتيش ؛ بو مقاله قيصره فقط اوزون برمسئليه
طوقونيور ؛ ملتجلك و خلقجلىق حقيقه دنياى صارصان
ايكى فكردر ، « حاكميت مليه مخالفت اللهك يريوزنده
كورمك ايسته ديكي عدالته قارشى كلك ، اراده الهيه عصيان
ايتك اولور » عبارده سنى اوقويجه ينه بنم عاصى منطقم
برمعاصى اولماي كوزه آليور . يريوزنده ده ، ير آلتنده ده ،
دكنك ايچيده ده ، هواده دلا الهك كورمك ايسته ديكي عدالت
بو قدر . آيوسف ك بونك ويله اولديغنى سزده بيليرسكنز
نيچون قارلر ! ذهنه ملايعيات ، موهومات طولدر ، يريورسكنز ؟
دكزده كوچوك بالقري بيوك بالفلر يوتميورلرمي ؟ قارده
جيانلري ، ضعيف و مدافعه سز حيوانلري ، يريجي حيوانلر
چكه لري آره سنده جاتير نارق قانلري كو پورته رك ييورلرمي ؟
هواده يريجي قوشلر زواللى بلبللري ييورمى . خلاصه
دنياده عدالتدن اثر وارمى ؟ و الله دنياده عدالت كورمك
ايسته يورسه نيچون دنياى عدالته مظهر ايتيور ؟ ايسته يورده
ياپاميورسه بونه عجزدر ! انسانلره موهوم بر عدالدين وموهوم
عدالتدن بحث ايده ايده انسانلري بالذات استحصال وتامين
بر عدالتدن آلى قوييورسكنز . بوبيوك كناهدر وهمده
اجتماعى وانسانى بر كناهدر حقيقت هيچ برزما مضراولماز .
اي انسان سن او كسوز ويتمسين ؛ سمان وماورادن بلكه يه
جكك يوقدر . فرانسزلرك Aide-toi, Dieu t'aidera
ضرب مثلى بز شوشكلده قوللانمالي يز :
Aide-toi, Dieu ne t'aidera pas !

بوندن اوتوز بيش سنه قادار اول بن شوسطرلري
يازييوردم ، كه تاريخ تحريريله برابر (قهریات) ده
مندرجدر :

بولماق ايسترسك مذلتدن رها ،
بر حقيقتدر بونا اول آشنا :
كيمسه دن امداده ايتمه انتظار ،
درديكه سن ايله تدبير دوا :
« ليس الانسان الى ماسى »

اوتوز بيش سنه قادار اول دوشونديكمى بوكونده
دوشونيورم و محض حقيقت بوليورم ؛ رجا ايده رم يوسف
بك كو جنمه يك « تاكرى يولكزى آچيق واوغورلى ايتسين »
ديه بتيرديك كنز نطقكزى مفيد اولديغنى قادارده مضر بوليورم .
بن بويله بر يرده بر شيلر سويله مك موقعنده بولونسه
قارشيمده كي كنجلره سوسوزلري سويله يره ك چكيليرم :
اي تورك اوغلو ! نه رده نه كوكده كوكه نه جكك يوقدر ،
يكانه استنادك سميك وعزمك در . ايسته مك نائل اولماقدر ؛
ايسته ، نائل اولاجقسين . فقط شوايكي شرط ايله : ايسته مه يي
بيلمك و غير ممكنى ايسته مه مك .

۲۶ مارت ۱۹۲۵ اجتهاد اوى عبدالله جودت

ژ . م . كويو و قادين

اون طقوزنجى عصر كاك بيوك ، اك بوكسك ، اك انسان ،
اك درين متفكرى ، اك بيوك فرانزى نجى (ژان ماري كويو
J.M. Guyan) در . بك كنج ايكن ، اوتوز اوج ياشنده
اولن بيوك حكيم ، بتون دنيا كنجلرينك قولاغوزى ، روحانى
قولاغوزى اولمايدر .

Le vrai, je sais, fait souffrir ;
Voir, c'est peut-être mourir ;
Qu'importe ! ó mon oeil, regarde !

دين بومتفكر شاعر در . قارلر عزه (ژان ماري كويونك قادين
حقتده كي فكرلريني اجمالاً عرض ايتي دوشوندم . ديندارانه
بر اعتنا ايله بوى ياپيورم :

برقادين ايكنه سنك تكل ديكيئي بك چوق كدرلره مترافق
اولا بيلير ، فقط قادينده قوه منويهك عاملى محبت و شفقت در .
داژه ذكسنى ككيشلتمكه ، اونده سومك و هرشيئي خفيتمك
تسكين ايتك ملكه سنك ايشله مكده اولديغنى ساحه يي توسيع ايتكدن
باشقا بر شي يايلاماز ؛ بوملكه قادينك ساحة وجدانده بوكسك

بر تهنیه‌دن صوکره والد، سرت داوړنامش اولدیفندن دولای، جزایه اوغرایان چو جوقدن دها زیاد مضطرب اولمالیدر. بتون اخلاقی، بتون روح اخلاقی، اولادک اوبینه محبتده تکلف ایتدیرمک والدینک اک بیوک هنری، اک بیوک صنعتیدر. اولادک اوبینه محبتی اخلاقتک ایلک شکلیدر. «والده‌سنی انجیتیمک قورقوسی» چو جوغک، ایلک عذاب وجدانیسیدر. بو عذاب وجدانی اوزون مدت چو جوق ایچون معلوم یکانه الم درونی اولاراق قالیر، بو صاف وجدان، عذابی والد طرفندن ایخیلیمه‌لی، کسکینه‌لیلمه‌لی‌در، محبت کبی درین قیلیمه‌لی‌در. و بو دستوره اک یوکسک حسیات داخل اولمالیدر. والدینک قلبی، کندینک وجدانیدر؛ بناء علیه، حقیقت حالده بو قلب بتون وجدان بشرک مینیاتوری، زبده‌سی اولمالیدر.

متضمن اولدینی حفظالصحة عائله ایلر برابر عملی په‌داغوجیا، قادینه هان هان یکانه الزم اولان علم‌در؛ بلکه قادینه صورت واضحه‌در دور اولونامش یکانه‌علم‌ده بودر. شونی‌ده نظر دفته عرض ایدلم، که په‌داغوجیا، تعلیم ایتک صنعتی اولدیفندن بو حیثیله تعلیم موضوع‌علربنه وقوفی استلزام ایدر: فضله اوله‌رق اشیا حقتنده درین بر فکر [notion] ویرمک ایچون، اشیا حقتنده درین بر فکر صاحب اولماق‌له‌ایشه باشلاماق لازم کلدیکی قبول اولونورسه، کنج قیزک فعالیت و اتساع ذکاوسی ایچون بو قانی آرقه‌سنه قادر آچیلیمش بولونور.

دیگر بر سلسله معلومات، قادینک دیگر بر روانه، عائله ایچنده دکل جمعیت ایچنده‌کی رولنه عائددر. پسیقولوجیای بشریده قادین، کندیسندن بتون مرحمت، محبت، غیر اندیشلک اخلاص، وفا حسلرینک اک جوال، اک ذی قدرت اولدینی مخلوق‌در؛ قادین رقت مجسمه اولمالی، شفقتده هراسانک‌همشیردسی اولمالیدر. یولیتقه ایلر اوغراشماق قادین ایچون پک عقیم و آزر عملی بر اشتغال اولور. «فیلانتروپیا» ایلر یعنی خیرات و حسنات ایشلرله مشغول لماق تماماً کنه‌ی رولیدر. ذاتاً فیلانتروپیا بو کون «علم اقتصاد» اک اقسام اساسیه‌سنه تعلق ایدن بر علم‌در؛ علم اقتصاد، بتون مؤسسات خیریه‌نک علمیدر؛ بتون آلام بشری تسکین ایتک، ابدی سفالت عظیمه‌یی بر آزر خفیلتمک ایچون تعقیب ایدلمه‌سی لازم کن علم‌در.

قادین، اقتصادیات عائله «فیلانتروپیا» یعنی خیر و حسنات، قاپسندن، مضطربلری اراحه و تسلیه قاپسندن کیرمه‌لی‌در.

تایلیمایه لایق یوکسک روح: عالی متفکر (کویو) قادین حقتده بویه دوشونیور. دقت اولونسون‌که اوده، کلجک مقاله‌مزده کوروله‌جکی وجهه نهایت قادینی اقتصاد عالیه صوقیور. فقط شفقت، حسنات پرورلک، خیرکارلق قاپسندن صوقیور. کویونک بیوک‌سکی هپ بونده‌در. اس‌الاسانک مرحمت و محبت اولمانده، هپ بو صمدانی سائق‌لر و شائق‌لر اولمانده‌در. دوقتور عبدالله جودت

بر درجه‌ده متکمل‌در. هراضطرابک دواسی اولان فعالیت، روحی آرتیرماق‌له بو نتیجه حاصل اولور. فعالیتده بولونماق، مضطرب اولمایه دائماً مانع اولور. دائماً براز خودکاملق رنگنی حاصل اولان خیرکارلک اضطراب شخصی‌نی تسکین خصوصنده‌کی قدرتی ایشه بونددر. کرک ارکک، کرک قادین اولسون، انسانک کندی کندیسنی تسلیه ایدمسی ایچون اک ابی چاره باشقاسنی تسلیه ایتک، باشقاسنک آلتی تسکین ایتک‌در. امید، باشقالرینه امید ویرمک یورکنده جانلایر، یکیدن دوغار. حسنات خصوصنده ولود اولدوقلری وقت آلمر سکون بولور، زیرا هر «ولودیت Fécondité» بر سکونت بولمدر.

ارکک و قادینه عائد اولاراق، حالده، اک زیاده یاشایان بولودیت‌در: بوخصلت، فورطنه زائل اولدینی آند فورتونه‌یی اونوتان و قنادلرینی سیلک‌له‌بن قوش طبع‌ده‌در. قادین نه‌قادر قولای آغلارسه او قادارده قولای کولر، و کولمه‌سی کوز یاشلرینی چارچابوق قوروتور. اونک ملاحتی، قسماً بو صمدانی تلون Lgèreté دن یاییلمشددر. فضله اولاراق اونک یواسی، اواجی واردر، حیاتک، ارککدن زیاده قادینی باع و دها زیاده یورکدن علاقه‌دار ایدن عملی و شفقت شمار اشتغال‌لای، قادینه عائددر. ذریته قادین، ارککدن دها زیاد معمر اولور.

بر قادینک حیاتی، بر ارککک حیاتندن زیاده نظام واستمراره مالک‌در: بو سببله چو جوقاق اعتیادلرینک قوتی قادینه دها بیوک‌در. حیات نسوی یالکز بر بیوک انقلاب عرض ایدر: ازدواج، حتی کندیلری ایچون بو انقلاب موجود اولمایان قادینلر بیلر واردر. بناء علیه اکثر حیات نسویده اولدینی کی، آسوده بر محیطده ایلک تربیه [یعنی قادینک آلمش اولدینی ایلک تربیه] سهولته بلامانع انتشار ایدم‌بیلر. یورد، بر مأمندر، یورد، بعضی کره، آچیق هواده یاشامه‌یه غیر مستعد نباتاتک نشوونما بولدینی بر نوع صیجاق لیونلق‌در. سوفاغه باقایی ایچون اک‌یه آرقه‌سنده قادینک اخذ موقع ایتدیکی جام و موسلین پرده، تادی یالکز کونشه یاخود یاغموره قارشی محافظه ایتز: اونک روحی، رنگی کی ولادی بیاضلقدن دائماً بر شیلر حفظ ایدر.

ازدواج بیلر قادینه بر نوع بکارت روحیه محافظه ایدر: اسکی اولنشلرک صارامش بارماغنده، نشان حلقه‌لرینک اوتوز سنه‌دنبری اشغال ایتدیکی و حیاتک صولدوران، قارارنان تأثیراتندن مصون قالان کرچوک بر یر کوزه چاربار.

قادینک تربیه‌سنده درپیش ایدلمه‌سی لازم کلن شی، ممکن اولدینی قادر آزر قوای دماغیه قولاناراق. ممکن اولدینی قادر جوق مقیدارده لزومی و کوزل معلومات ویرمک‌در. قادینک عائله‌ده بر رولی واردر، که بونی هیچ بر زمان ترک ایدم‌مز: چو جفک بدن و روحی تربیه‌سنی یالما‌لی‌در. اونی اک زیاده بو ایش ایچون حاضرلامالی‌ز.

قلبی انکشاف ایتدیرمک وظیفه‌سی بالخاصه والدیه متحتم بر ایشدر. چو جفک رقتله مزوج حرمتی، دیندارلقدرد؛ اقشام، دیز اوزده‌رنده خشوع خالنده، کوچوک بر محاسنه نفس‌کافی‌در؛ «چو جوغمدن صیقلم؛ یارین اونکله افتخار ایتک ایسترم».